

750 miliárd čudných europôžičiek nanucovaných Európskou komisiou vraj ako “pomoc”. Cieľ: chudobné východoeurópske krajiny budú “solidárne” splácať za zadlžené, ale bohaté západné krajiny. Prečo je okolo toho u nás také ohlušujúce ticho?

- CZ24 News | 16. června 2020

EU: Európska komisia nanucuje členským štátom pokoronovú pomoc. Čisto náhodou to však je zároveň aj spôsob, ako ich vtiahnuť do ešte tuhšej integrácie a ešte viac zmenšiť ich šance na bezbolestný odchod - to všetko bez toho, aby sa k tomu mohli vyjadriť občania

Nazýva sa to fond obnovy európskej ekonomiky – ale kto chce, môže to tiež vidieť ako nástroj, pomocou ktorého je možné členské štáty, pod zámienkou pokoronového oživenia ekonomiky cez rôzne skvelé „europrojekty“, mohutne zadlžiť a ešte viac rafinovane zamotať do osídien nedemokratickej bruselskej moci bez toho, aby občania európskych štátov mali šancu to odmietnuť.

Kým politici vo viacerých európskych krajinách sa stavajú k tomuto beťárstvu rezervovane, v tejto krajine je akosi ticho: jeden z mála opatrných racionálnych kritikov, ktorí si dovolili sa ozvať, bol predseda Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory (SOPK) Peter Mihók.

Mihók v liste premiérovi Igorovi Matovičovi upozorňuje: „Vláda Slovenskej republiky si musí uvedomiť, či prijatím uvedeného programu spejeme k ďalšej federalizácii Európskej únie a akceptácii zníženia váhy rozhodovania samostatných členských krajín alebo si chceme v strategických otázkach zachovať samostatnosť v rozhodovaní.“

A síce decentne, ale zreteľne varuje: „Z uvedeného vyplýva aj záväzok Slovenska podieľať sa na splácaní pôžičiek tých krajín, ktoré nebudú schopné plniť svoje finančné záväzky po roku 2028, ktorých výšku dnes nie je možné identifikovať.“

„Pre zabezpečenie návratnosti pôžičky v sume 750 miliárd eur, ktoré si Európska komisia zaobstará na finančných trhoch, dôjde k zadĺženiu budúcich generácií až do roku 2058, možno aj ďalej,“ načrtáva Mihók reálnu možnosť masívneho zadĺženia Slovenska v dôsledku prijatia tohto projektu a pripomína, že hrozí aj zvýšenie príspevkov členských krajín do rozpočtu Európskej komisie, ktorá zároveň uvažuje o zavedení poplatkov za uhlíkové emisie, zavedení digitálnej dane, poplatkov za možnosť podnikania veľkých korporácií v Európskej únii a ďalších.

Mihók v mene SOPK apeluje na premiéra, že situácia je vážna. Vyzýva k rýchlemu ujasneniu si, čo vlastne Slovensko potrebuje a k urýchlenej príprave programu štrukturálnych reforiem, na ktoré by sme mohli finančné zdroje z fondu obnovy a odolnosti Európskej únie využívať, v prípade, že by bol prijatý.

Pre televíziu TA3 (vid' [TU](#)) Mihók uviedol, že SOPK zaregistrovala značný entuziazmus zo strany viacerých slovenských vládnych predstaviteľov, napriek tomu, že ešte nie sú ešte vyjasnené podmienky a okolnosti čerpania peňazí z tohto fondu.

Upozornil tiež na to, že kým doteraz sa Slovensko držalo filozofie, že Európska integrácia má reprezentovať Európu národov, tento krok by naznačoval iný prístup: svedčil by o približovaní sa federalizácii EÚ. Že prečo? Dôvodom je skutočnosť, že tu po prvýkrát dôjde k tomu, že EÚ si v mene členských krajín vezme úvery, ktorých splácanie však už budú musieť vziať na svoje plecia členské krajiny bez ohľadu na to, akú výšku čerpali.

Mihók to bližšie vysvetľuje: „Ak prestane niektorá členská krajina platiť, budeme musieť platiť za ňu, to je v tých podmienkach dosť jasne povedané. Pribúdanie nových nástrojov, ktoré sú centralizované do Bruselu, bez možnosti ovplyvniť ich zo strany členských krajín, to je určite krokom k federalizácii EÚ.“

„A nemyslíme si, že práve otázka koronavírusu by mala byť na to využitá, pretože toto je problematika, ktorá si vyžaduje úplne iný druh diskusie medzi členskými krajinami,“ uviedol predseda SOPK, ktorý tvrdí, že diskusii o takom či onakom usporiadaní EÚ by sme sa principiálne nemali vyhýbať, ale určite by sme ju nemali viazať na plán ekonomického vysporiadania členských krajín s koronavírusovou krízou.

SOPK upozorňuje tiež na veľmi krátky čas na predloženie reformných projektov, ako aj na to, že Európska komisia všetkým krajinám predpisuje čerpanie týchto peňazí (na Slovensko by malo pripadnúť cca 8 miliárd eur) podľa percentuálneho kľúča do predom stanovených niekoľkých rozpočtových kapitol, ako keby každá krajina bola identická a mala rovnaké podmienky a potreby. Keďže však každý členský štát má svoje špecifické okolnosti a problémy, tak sa môže stať, čo hrozí napríklad aj Slovensku, že čerpanie v niektorých oblastiach ani nebude schopné naplniť.

Berúc do úvahy skúsenosti, že Slovensko doposiaľ v čerpaní fondov vždy výrazne zaostávalo, je veľmi realistická aj predstava, že by sme aj v tomto prípade mohli zbytočne prísť o kopu peňazí, ktoré by využil niekto šikovnejší a ešte naše deti by tieto úvery po ňom museli splácať.

Kritika si všíma aj ďalší nespravodlivý rys tohto projektu: kľúč, podľa ktorého by sa vypočítaval podiel participácie jednotlivých krajín na tomto programe. Rátalo by sa to podľa ekonomických ukazovateľov krajín za posledné štyri roky pred koronou. Tu však viaceré krajiny, vrátane napríklad aj Českej republiky, namietajú, že tie štáty, ktoré sa v minulosti správali zodpovedne, by práve preto mali menší podiel na programe, ako krajiny, ktoré v podstate ešte ani nestihli zlikvidovať následky predošlej finančnej krízy z rokov 2008 – 2009.

Inými slovami, bol by to ďalší spôsob ako by mali aj relatívne chudobné európske krajiny byť „solidárne“ s oveľa bohatšími členskými štátmi, ktoré sa v minulosti enormne zadlžili, a platiť za ne ich dlhy.

Tento týždeň sa uskutoční samit prezidentov a premiérov krajín EÚ, kde by tento „fond obnovy“ mal byť jednou z hlavných tém. Vopred je jasné, že názory členských štátov sa líšia: časť krajín už avizovala svoje opatrné, prípadne aj negatívne stanovisko k tomuto programu. Kritické sú najmä severské krajiny, ale aj Česká republika a Rakúsko, ktoré program považujú za neadekvátne rozsiahly.

„Návrh fondu obnovy vznikol zo spoločnej iniciatívy Nemecka a Francúzska. Všetkým nám je jasné, že tu ide najmä o záchranu južného krídla EÚ, jednoznačne najmä Talianska, ktoré je asi najviac postihnuté, ktoré vlastne ani celkom nevyšlo z následkov krízy 2008 – 2009. Teda vidíme, že to berieme skôr ako akt politický, než ako akt ekonomický. A práve pri tej ekonomickej stránke nám chýba to, že nie sú stanovené konkrétne programy na odstránenie dopadov korony na jednotlivé národné ekonomiky,“ vysvetľuje Mihók, kto z tejto iniciatívy môže profitovať a prečo je postup, ktorý Európska komisia zvolila, nesprávny.

A naznačuje, aký postup by bol logicky správnejší: „Európska komisia by mala jednoznačne viac spolupracovať so všetkými členskými krajinami a najprv si urobiť určitý prieskum a obraz o tom, čo ony vidia ako potrebné urobiť. V zásade sa to však deje bez diskusie, hoci sa nahodil nejaký program, ku ktorému sa teraz členské krajiny vyjadrujú. Myslím si, že ten postup by mal byť opačný: získať informácie z členských krajín, čo z hľadiska obnovy ekonomiky tieto krajiny najviac potrebujú, a áno, ten program spojiť potom aj s reštrukturalizáciou, digitalizáciou a týmito vecami, o ktorých sa teraz veľa diskutuje, ale robiť to v kontexte obnovy ekonomiky jednotlivých členských krajín.“

Zhrňme si to teda: Brusel si od veľkých bánk z bohatých krajín požičia v mene členských štátov obrovský obnos peňazí, ktoré potom budú musieť členské štáty dlhé desaťročia splácať podľa nespravodlivého kľúča. Tieto peniaze Brusel požičia tým, ktorí predložia tie správne europrojekty, prípadne ktorí vedia ako sa má správne lobovať (samozrejme, pri všetkej transparentnosti a počestnosti, veď ako inak). Teda namiesto toho, aby jednotlivé krajiny riešili svoje problémy tak, ako si ich samy identifikujú, budú požičané peniaze dávať na projekty, ktoré im Brusel schváli, aby sa naplnili bruselskými byrokratmi z brucha stanovené kvóty na euroinformatizáciu či euroenvironmentalizáciu Európy a podobné potrebné veci.

To bol ten triezvo skeptický pohľad na vec. V internetových diskusiách, najmä v Čechách, je možné stretnúť sa aj s trochu menej korektným a povedzme, že viac konšpiračným vysvetlením: a síce, že tu vôbec nejde o žiadnu korunu, že koronavírus je iba zásterka na záchranu krajín, ktoré boli nad dlhovou priepasťou už dávno predtým, a že ide o to, aby menej zadlžené (hoci v mnohých prípadoch omnoho chudobnejšie) krajiny prefinancovali bankám taliansky a španielsky dlh.

A na koniec trochu opatrného optimizmu: aby bol tento projekt prijatý, museli by sa na ňom členské štáty zhodnúť jednomyselne. Malo by sa o tom rozhodovať už tento týždeň.

Ivan Lehotský